

Natuurgebied Oranjezon

HET ZEEUWSE LANDSCHAP

Introductie

Wanneer je dwars door Oranjezon loopt, vanaf het binnenland richting de Noordzee, wandel je door struwelen, naaldbos, loofbos, duingrasland en duinen. Het is niet zo verwonderlijk dat, door deze variatie, hier veel verschillende planten en dieren leven. De vele wandelpaden maken het tot een wandelgebied bij uitstek.

Oranjezon ligt tussen Vrouwenpolder en Oostkappelle in en is zo'n 400 hectare groot. Bijna honderd jaar werd het gebruikt voor waterwinning. Delta N.V. (de vroegere Waterleidingsmaatschappij) en de Rijksoverheid hebben het gebied in eigendom. Stichting Het Zeeuwse Landschap beheert het sinds 2002.

Bruin blauwtje

Oranjezon maakt deel uit van De Manteling van Walcheren, een duin- en bosrijk gebied dat zich uitstrekt van Vrouwenpolder tot Domburg. De bossen bieden Walcheren bescherming tegen de koude zeewinden. Die bescherming 'als een mantel' leverde het gebied de naam 'Manteling' op.

In 2004 is Oranjezon uitgebreid met de Oranjaboschpolder en de Beekshoekpolder. Deze liggen aan de voet van het natuurgebied. Deze voormalige polder-tjes zijn in het kader van de ruilverkaveling Walcheren als natuurgebied ingericht.

Geschiedenis

Het huidige duingebied Oranjezon is gevormd tussen 1200 en 1700. Aan deze kant van Walcheren werd (en wordt) zand afgezet, waardoor de duinen zich in de richting van de zee uitbreidden.

De naam Oranjezon komt van de Prins van Oranje. Het duingebied hoorde bij het Markizaat van Veere, waarvan de Prins Markies was. Vanaf de Middeleeuwen tot 1760 werden de duinen verpacht voor de konijnenvangst. De konijnenjacht was een belangrijke bron van inkomsten. Niet alleen voor consumptie, maar meer nog voor de vellen. Er werden onder andere hoeden van gemaakt, die tot in Parijs hun weg vonden.

Vanaf 1892 tot 1995 werd er in dit gebied drinkwater gewonnen. Halverwege de 19e eeuw was het namelijk niet goed gesteld met de volksgezondheid; het ontbreken van schoon water speelde daarbij een belangrijke rol. Het water uit de duinen was beschikbaar en van goede kwaliteit. De gemeente Middelburg begon met het onttrekken van helder, zoet water uit Oranjezon. Via een leiding kwam het in de Watertoren in Middelburg. Daar kon een grote hoeveelheid opgeslagen en verder getransporteerd worden. In het begin werd het water uit het duin opgepompt via waterwinputten. In 1920 werd het eerste dreinerkanaal in gebruik genomen. Om te voorkomen dat de kanalen dicht stoven, werden er dennenbomen geplant.

Konijn

Vandaag de dag kan er bij calamiteiten nog -beperkt- water gewonnen worden uit Oranjezon.

De onttrekking van drinkwater is van grote invloed geweest op de huidige staat van het gebied. Het gebied is er sterk door verdroogd. Tezamen met het verdwijnen van de konijnen, heeft dit geleid tot veel struweelvorming op plaatsen waar oorspronkelijk duingrasland voorkwam.

Toegang

Donateurs van Het Zeeuwse – of een ander Provinciaal – Landschap hebben gratis toegang, anderen kunnen bij de ingang een dagkaart kopen. Wandelen is uitsluitend toegestaan op de bewegwijzerde paden, zie pagina 10/11.

Een van de SMS-palen

Er zijn 5 verschillende wandelroutes uitgezet:

■ Paars: oostroute 5 km

■ Blauw: westroute 7 km

■ Rood: aardkundige route 4 km

Langs deze route is informatie te verkrijgen over de aardkundige waarden middels SMS-berichten.

■ Oranje: torenroute 3 km

Onderweg staat een fraaie uitkijktoren.

■ Groen: bosroute 5 km

□ Wit: verbindingspadjes

- Uitsluitend toegang voor voetgangers tussen zonsopkomst en zonsondergang op de gemarkeerde paden.
- Honden zijn niet toegestaan.

Regelmatig worden er rondleidingen georganiseerd. Deze worden onder andere aangekondigd op het grote informatiebord bij de entree van Oranjezon en op de website van Het Zeeuwse Landschap. Ook is het mogelijk om zelf een rondleiding aan te vragen.

In de kleine expositieruimte bij de entree van het gebied vindt u allerlei informatie over Oranjezon. Ook zijn hier regelmatig exposities van kunstenaars uit de regio.

Natuurbeheer

Van oorsprong komen er in Oranjezon 'stuifduinen' voor; grote, licht begroeide zandvlaktes waar de wind vrij spel heeft. Die zijn van grote betekenis voor talloze bijzondere organismen zoals de heivlinder, harkwesp, basterdzandloopkever en de plantjes kleverige reigersbek en zanddoddegras.

In de loop van de tijd zijn de stuifduinen dichtgegroeid. Afgelopen jaren zijn er her en der in het gebied kleine stuifplekken teruggebracht.

Onder: shetland pony's; rechts: berk

Verruiging

Verruiging betekent dat bepaalde sterke soorten de overhand krijgen. Deze soorten zijn onder andere de berk, Amerikaanse vogelkers en duinriet. Deze soorten worden met de hand en machinaal teruggedrongen. Ook lopen er Shetlandpony's en runderen in Oranjezon, die door begrazing voor een meer gevarieerde en korte begroeiing zorgen.

Zie voor een beschrijving van de wandelroutes
pagina 7.

- ingang natuurgebied / expositieruimte
- uitkijktoren

Links: jonge graspiepers; rechts: duinreigersbek en hazen

Natte duinvallei

Een natte duinvallei is een bijzonder landschapstype dat in Nederland nauwelijks meer voorkomt. Het is een gebied met vrij kale zandgrond, dat vlak achter de zee ligt en waar zoet regenwater opgevangen wordt. Daar kunnen bijzondere planten groeien, zoals parnassia, moeraswespenorchis, dwergzegge en geelhartje. In 1992 is het oostelijke waterwinkanaal gedempt om de ontwaterende werking te stoppen. Tezamen met een drietal verruigde valleien is het omgevormd tot een landschap met natte duinvalleien.

Flora en fauna

Oranjezon is rijk aan typische duinplanten, zoals koningskaars, glad parelzaad, duinviooltje, reigersbek

en driedistel. Er groeien ook talloze soorten mossen, zoals het rendiermos, en korstmossen.

Struiken die in Oranjezon voorkomen zijn onder andere braam, hondsroos, meidoorn, vlier, brem en duindoorn. De bomen zoals de berk, eik, esdoorn, abeel en Oostenrijkse den zijn goed van elkaar te onderscheiden door het verschil in blad en stam. Let er maar eens op!

Zoogdieren

De struwelen en bomen vormen een gunstig leefgebied voor allerlei zoogdieren zoals de haas, konijn,

Links: rendiermos en roodborsttapuit; onder: meidoorn

hermelijn, wezel, egel en diverse soorten muizen. De meest kenmerkende dieren zijn ongetwijfeld de reeën en damherten. Tijdens de onderwaterzetting van Walcheren in 1944 zijn de hekken van het hertenkamp van buitenplaats Zeeduin geopend om te voorkomen dat de dieren zouden verdrinken. Zo zijn ze in Oranjezon terechtgekomen.

Vogels

In Oranjezon komen ca. 130 verschillende soorten vogels voor, waarvan 65 soorten hier broeden. Bijzondere soorten zijn onder andere de sprinkhaanzanger, nachtegaal, boompieper, boomleeuwerik, goudvink, kruisbek en boomkruiper.

Onder: duindoorn; rechts: damherten

Deze pagina kunt u uitknippen en in een envelop gratis opsturen aan Het Zeeuwse Landschap, Antwoordnummer 106, 4460 WL Heinkenszand

Aanmeldingskaart

Hierbij meld ik mij aan als donateur

Naam: .....

Adres: .....

Postcode: .....

Woonplaats: .....

Rekeningnr (niet verplicht):   Handtekening:

.....

- Als donateur, de jaarlijkse bijdrage is minimaal € 20,00.
- Als donateur voor het leven, minimale bijdrage € 300,00

Wij bieden u:

- Een fraai welkomstgeschenk;
- Ieder kwartaal ons full-colour magazine 'Zeeuwse Landschap';
- Korting op de entree van Terra Maris, het museum voor natuur en landschap in Oostkapelle;
- Gratis deelname aan boeiende excursies.

Het Zeeuwse Landschap

Het Zeeuwse Landschap beheert naast Oranjezon nog tientallen andere natuurgebieden, verspreid over heel Zeeland. Deze terreinen zijn divers van aard en omvang: bos, oudland, inlagen, weidegebied, schorren en slikken en cultuurhistorische objecten.

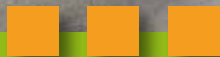
U kunt ons werk steunen door donateur te worden. Dat kost € 20,00 per jaar. U ontvangt dan 4 keer per jaar ons magazine en profiteert van diverse donateurvoordelen. Vul de aanmeldingskaart hiernaast in of meldt u aan via www.hetzeeuwselandschap.nl of tel. 0113-569110 of stuur een e-mail naar: info@hetzeeuwselandschap.nl

Stichting Het Zeeuwse Landschap
www.hetzeeuwselandschap.nl
info@hetzeeuwselandschap.nl
tel. 0031 113 569110

Eindredactie: Stichting Het Zeeuwse Landschap
Foto's: Stichting Het Zeeuwse Landschap,
Ben van Aken (herten)
Vormgeving: Peter Steutel, www.comform.info
Drukwerk: Pieters Grafisch bedrijf, Groede
Gedrukt op FSC-papier

**natuur
dichtbij
mensen**

HET ZEEUWSE LANDSCHAP

www.hetzeeuwselandschap.nl